СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 99. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 30. квітня, 1925. — VOL. XXXIII. No. 99. Jersey City, N. J., Thursday, April 30, 1925. THREE CENTS

Організованнє вест-верджінських майнерів перед судом.

ГВІЛИНГ, Вест Верджінія, 28. квітня. — Перед федеральним судом почалася тут нині цікава розправа за організованнє майнерів копалень угля. Основою до розправи послужила скарга підприємства Вест Верджінія-Питсбург Ковл. Ко. проти 16 майнерських юнійних провідників за нарушенне судового приказу. Як говорив позов, федеральний суд мав видати заборону організувати майнерів у Вест Верджінії. Коли прийшло до розправи, адвокати обжалованих закинули компанії, що вона свідомо пробує обманути суд в справі заборони, бо згадана в позві судова заборона виразно не забороняла робітникам приступати до юнії та страйкувати. Суддя перервав розправу, щоби адвокати компанії могли дати відповідь.

На лаві присяжних засідає межи иншими Джан Луис, предсідатель майнерської юнії, два головні юнійні організатори та другі визначні урядники центральних та окружних юній.

СВАРКА МЕЖИ ЮНІЯМИ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Від довшого вже часу ведеться тут боротьба межи пекарськими підприємцями та робітниками. Боротьба скомплікована ще тим, що межи юнійними робітниками нема згоди, бо вони розбиті на дві юнії, які ворожнечу до себе посувають так далеко, що навіть позиваються до суду за те, хто має право заступати робітників у переговорах з пекарнями. Незадовго й має в тій справі відбутися судова розправа.

ХОЧУТЬ ЗАОСТРЕННЯ КАРИ НА ВЛОМНИКІВ.

СПРИҐФІЛД, Илинойс, 28. квітня. В сенаті стейтової леґіслятури предложено проект закона, котрий значно розширяє приміненне кари смерти.

Сею карою малиби карати межи инчим вломників, які вдираються до домів з оружем при собі, хочби навіть їм сього оружа не прийшлосся вживати.

Число злочинів у стейті було головним аргументом за заострением карного закона. Аргумент сей був такий сильний, що сенат леґіслятури вже дійсно заявився за сим проектом...

ЗНОВА БОРОТЬБА ЧЕРЕЗ КУ-КЛАКС-КЛЕН.

ГВИТИНСВИЛ, Месечузетс, 29. квітня. — Громада ворогів Ку-Клакс-Клена, числяча коло 200 осіб, обступила тут поле, на якому півтора сотки Кленсменів відбувало свої правильні збори, та не хотіла їх пустити домів. Облягаючі назбирали купи каміння, але сиділи спокійно не зачіпаючи обляжених Кленсменів. Щоби не допустити до кровопролиття, поліційний уряд вислав сильний відділ поліції. В такій облозі передержано Кленсменів до самого ранку. Клен зі страху вже й не запалював хреста, який виставив на середині поля зборів.

БОРОТЬБА КЛЕНА ПРОТИ ЖІНКИ-ГУБЕРНАТОРА.

ОСТИН, Тексас, 28. квітня. — Противники пані Ферґасон, перша жінка на становищи стейтового губернатора, підняла тепер проти неї завзяту критику, що вона занадто свобідно видає помилування для всяких проступців. Головно закидають вони її те, що вона подарувала кару свому мужеви, що був ґубернатором перед нею. Пані Ферґасон виступила з публичною обороною своєї політики. Кампанію проти неї ведуть головно члени Ку-Клакс-Клена.

МАЮТЬ БУДУВАТИ ВЕЛИЧЕЗНИЙ МІСТ МЕЖИ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ А КАНАДОЮ.

ВАШИНГТОН, 28. квітня. — Департамент війни затвердив уже пляни великого моста, що має бути виставлений понад ріку Найеґру межи Бофалом а Форт Ірі, в Канаді. Міст має коштувати коло пів міліона долярів.

НАСЛІДКИ ГОРОЖАНСЬКИХ ЗАКОНІВ ПРО ЖІНКИ.

МІЯМІ, Флорида, 28. квітня. — Одна з дочок відомого демократичного провідника Брайена втратила була недавно свое американське горожанство через те, що віддалася була за англійського горожанина. Щоби вернути собі американське горожанство, вона мусіла тепер постаратися стати американською горожанкою, як всякий іміґрант.

РАДІО МАЄ ПОМАГАТИ ЛЕТНИЦТВУ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Полковник Ґендерсон, начальник почтової летничої служби, виголосив тут на виставі винаходів промову, в котрій говорив про вагу новочасних винаходів. Говорив він межи инчим, що радіо є знаменитим средством помічним для летництва, та що лишень завдяки радіови буде можна удержувати в будучности правильні полученння воздухом для пасажирів і пакунків.

ЛІТАВ У НЕВІДКРИТИХ КРАЯХ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Перед товариством природників виголосив тут відчит капітан Стівенс, воздушний фотограф, котрий каже, що він літав на своїм літаку по пущах Бразилії, куди ще не ставала стопа білого чоловіка, та що він відкрив на літаку жерела ріки Парімп. Підчас своїх подорожий, в котрих він відфотографував та зняв на мапу 1,000 миль терену, він стояв усе в зносинах з культурним світом при помочи бездротного телеграфу.

МОРЯК ДІСТАЄ МАЛЯРСЬКУ СТИПЕНДІЮ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Національна академія рисунків наділила стипендією на заграничні студії рисунків і малярства Андру Винтера, котрий за послідних 15 літ був моряком на тягарових кораблях.

Ратуйте галицьке українське село!

Всі писма до КОМІТЕТУ ПРАЦІ при Краєвому Комітеті Допомоги Голодному Селу, посилати на адресу:

Володимир Целевич, Львів, Ринок 10, Галичина, Европа.

А всі грошеві пересилки на адресу:

Центральний Кооперативний Банк (Краєвий Кредитовий Союз) Львів, Ринок 10, або через Обєднанне у Филаделфії.

В міру напливу жертв Комітет Праці буде їх розділювати при помочі українських економічних інституцій найбіднійшим селянам в найбільш навіщених голодом околицях.

ПЛІДНА РОДИНА.

НЮ РОШЕЛ, Н. Й., 29. квітня. — У місцевому шпитали для положниць уродилися нині одній айриській іміґрантці, Мекарті на імя, близнята. Батько зовсім не здивувався, бо дві сестри його жени звичайно родять теж близнята.

ЗАХОПИЛИ ФРАНЦУЗЬКИЙ БУТЛЕГЕРСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

НЮ ЙОРК, 29. квітня. — Прибережна сторожа захопила на океані при вході до нюйорського порту французький двощогловий корабель Мусме, наладований в щерть французькими горівками й винами. Урядники оцінюють вартість сього полову на 150,000 долярів. Капітан каже, що він їхав з ладунком до Багамських островів, але буря його задула під Ню Йорк у руки проґібіційних урядників.

НІМЕЦЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ЗА ВІДШКОДОВАННЯ.

ВАШИНГТОН, 28. квітня. — Спільна німецько-американська комісія, яка має розглянути, які відшкодовання за воєнні втрати мають дістати Американці, працює далі. Комісія розглянула досі 67 позвів та признала Американцям всего відшкодовання на загальну суму 450,146 долярів. Родинам Американців, потоплених на кораблях, затоплених німецькими субмаринами ще перед виповідженнєм війни Злученими державами, признала комісія по 40 та 50 тисяч долярів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ ДАЄ ЛЕКЦІЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ ДИПЛЬОМАТОВИ.

ПАРИЖ, 28. квітня. — Бріян, новий міністер заграничних справ, візвав до себе большевицького представика у Франції Красіна та, вичитав йому довгу лекцію про большевицьку пропаґанду, заявив, що він далі тої пропаґанди толерувати не буде. Красін вніс проти Бріяна протест до французького уряду.

ГІНДЕНБУРҐ НЕ ЗНАЄ ЯКУ ОДІЖ ОДІВАТИ НА ПАРАДУ.

БЕРЛІН, 28. квітня. — Німецькі ґазети пишуть, що ґенерал Гінденбурґ вагається, чи на урочистість заприсяження його на уряд президента німецької републики вбиратися йому в ґенеральський уніформ чи в звичайний цивільний одяг. Справа скомплікована тому, бо президент має відбути перегляд війска, якого офіцирп моглиб чутися ображеними, якби Гінденбурґ яко спенсіонований ґенерал вийшов у цивільному одягу.

МІЖНАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ

І. Міжнародня Олімпіяда штуки, науки, та спорту. Рим, серпень — вересень 1926.

В Римі, 19. січня 1925 року.
Дорогі Товариші!

Згідно побажання останнього Конгресу С. І. Е. в Варшаві, відбудеться в Римі, в Італії в місяцях серпню — вересню 1926 року, Перша Міжнародня Університетська Олімпіяда штуки, науки та спорту. Ціль яку собі ставить ця велика маніфестація, це створили удосконалену ладину в фізичнім та духовім відношенню. Ця маніфестація буде епотеозою студентської молоді цілого світа яка знов приверне традицію великих старинних Греків, які голосили, що треба виховувати тіло та душу в цілковитій гармонії, щоби можливо було і в такий спосіб осягнути досконалість людського роду.

Приступаючи чинно з цею ясною метою до нашої праці ми засилаємо Вам цей завіщуючий привіт та заохоту занятися цілковити працею для успіху цього гарного діла. Ми Вас запевняємо, що ми докладемо всіх наших старань, щоби довести до кінця та успіху цю так важку працю — якої є гідна міжнародня студентська кляса та С. І. Е., — що є живим та правдивим виразом студіюючої молоді цілого світа.

При цім хочемо Вам передівсім пригадати, що подібна маніфестація яку урядили самі італійські студенти 1922 року, пройшла з бежмежним успіхом як це й ствердили представники С. І. Е.

Слідуючі змагання будучі постановлені в програму Олімпіяди:

Штука. Плястика. 1) малярство, 2) графіка, 3) орнаментика, 4) скульптура.

5) **Архітектура - Література,** 1) проза, 2) поезія, 3) драматич. музика: кімнатна орхестрова.

Наука: 1) хемія, 2) фільософія, 3) фізика, 4) юріспруденція, 5) інженерія, 6) фільольгофія, 7) матиматика, 8) медицина, 9) педагогіка, 10) торговельні науки, 11) природознавство, 12) економічні та господарскі науки.

Спорт: 1) атлетика, біги на 100, 200, 400, 800, 1500 та 5,000 метрів (вільний біг), 110 й 400 метрів з перешкодою, скок в гору, в долину та з жерткою, потрійний скок, кидання диску, кулі та ратища, стафета 4x1000 4x400 і 800-400-200-100, 2) копаний мяч. — Союзи. Веслування. 3) Пливання: 100 метрів, стафета на воді 4x100, 1500 метрів і поринання. 4) Фектовання: шпага, шабля, меч рапіра. 5) Теніс: поєдинчий та подвійний, 6) понове, поєдинчий та подвійний пані, подвійний мішаний. 7) Цімплізм: перегони скорости 100 км. в трьох людей та поодиноко.

Ми Вам подаватимемо всі новости відносно Олімпіяди. Є дуже потрібним, аби Ви зараз поробили пропаґанду між студентами нашої нації.

Відносно участи — то загально можуть брати участь всі студенти Університету та Високих Інститутів і абсольвенти, покінчивши школу не більше від 4 років. Ми радо відповідатимемо на всі нам заслані запити та будемо вдячні за всі поради та пропозиції, які би дали нам центральні союзи.

Як вже було постановлено на послідні засіданню Конгресу С. І. Е. в Кракові, має бути уконстантований Міжнародній Університетський Олімпійський Комітет з представником кожної студентської централі члена С. І. Е. — і тому просимо подати нам якнайскорше імя та призвіще вибраного делеґата, якого би Ваша централя хотіла мати в Олімпійськім Комітеті. Ми просимо о ласкаву відповідь та остаємось з запевненням нашого товариського поважання.

Спартако Орацці, ґен. секр.

МОНАСТИР ЗАБРАНО НА ШПИТАЛЬ.

Звісний на всю Україну Святогірський монастир забрала рад. влада на шпиталь для робітників.

НАГОРОДА НОБЛЯ.

На сей рік призначено пять Нобелівських нагород у загальній сумі 590.000 швед. корон. таким робом кождий нагоромайно.

ЖЕРТВИ НАУКИ.

В Англії винайдено нові трійливі гази, з якими роблено проби на звірятах. В той спосіб убито понад тисячу ріжних звірят.

РЕКОРД ШВИДКОСТИ ЛІТАКА.

Француський військовий летун Фурнуа перелетів дорогу з Парижа до Бордо і назад, що виносить разом 1120 кільометрів в 6-ти годинах.

ТРОХИ ДЕХТЮ ФРАНЦУЗАМ.

Недавно підписав в Москві француський посол Ербе договір з рад. владою в справі доставн француському військовому міністерству 85.000 тон радянського дехтю.

НА НАУКУ ЗА ҐРАНИЦЮ.

З Харкова повідомляють, що Український Народній Комісаріят Освіти вишле в найблищім академічним році кількасот укр. студентів на Хафові студії до Англії і Німеччини.

Англія вертає до золотої стопи.

ЛОНДОН, 28. квітня. — Винстон Черчил, англійський міністер скарбу, заявив нині в англійським парляменті, що з нинішним днем Англія вертає до золотої стопи. Значить, на будуче англійський банк буде вже виплачувати золотом кождому, хто сього зажадає, і висилка золота за границю Англії не буде вже обмежена.

Щоби захоронитися перед наслідками шпекуляції, англійський скарб постарався о кредит в американських банках на 300 міліонів долярів.

Рівночасно зі сею заявою міністер скарбу заповів, що скарб хоче завести податки на ріжні люксусові товари, як шовки й хміль, а рівночасно побільшити пенсії для бідних і старців.

ДРУГІ КРАЇ ЙДУТЬ СЛІДАМИ АНГЛІЇ.

МЕЛБУРН, Австралія, 28. квітня. — На вістку, що Англія вернула до золотої стопи, австралійський міністер скарбу заявив, що Австралія собі зробить те саме в найкоротшім часі.

ГАҐА, Голяндія, 28. квітня. — Голяндський міністер скарбу оповістив, що Голяндія теж вертає до золотої стопи.

Голяндський уряд сподіється, що слідами Англії підуть теж і другі краї, які досі ще сього не зробили. На золоту стопу вернули від війни Злучені Держави, Швеція, Німеччина, Австрія й Угорщина.

ЗАКЛИК НА РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ЩЕ НЕ ГОТОВИЙ.

ЛОНДОН, 28. квітня. — Премієр міністрів Болдвин заявив у парляменті, що заклик на конференцію для зменчення розоружень на морю й суші ще не приготований. Значить, ся конференція так скоро скликана не буде.

ГІНДЕНБУРҐ ЗЛОЖИТЬ НА СЛІДУЮЧИЙ ТИЖДЕНЬ ПРИСЯГУ НА ВІРНІСТЬ РЕПУБЛИЦІ.

БЕРЛІН, 28. квітня. — Тимчасовий президент німецької републики Сімонс зложив нині на руки ґенерала Гінденбурґа ґратуляції з приводу його вибору на уряд президента та обговорив з ним питанне урочистостий, серед яких ново вибраний президент має заприсягнути на вірність німецькій републиці.

Того самого дня відбув з Гінденбургом конференцію Лютер, канцлер (премієр міністрів німецької федерації) і по конференції сповістив ґазетярам, що він лишається на далі на своїм уряді.

Оба сі факти вплинули незвичайно вспокоюючо на републиканські круги.

НАВІТЬ ЕСПАНІЯ ВВАЖАЄ СЕ ПОХИБКОЮ.

МАДРИД, Еспанія, 28. квітня. — Ціла просто еспанська преса висказується з неґодованнем про вибір ґенерала Гінденбурґа президентом німецької републики. Навіть прихильні, Німеччині або монархізмови ґазети добачують у сьому виборі небезпеку для спокою в світі, бо вибір мусить викликати занепокоєнне в сусідних державах.

КОМІСАРІ ЗАХОДЯТЬСЯ КОЛО АНГЛІЙСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

МОСКВА, 28. квітня. — Сюди приїхала нині жіноча делеґація англійських робітничих юній, зложена з 4 жінок. Вони мають побути в Росії шість тижнів, щоби приглянутися близче російським умовам життя. Московський уряд сейчас улаштував врочисте принятте з парадами, оваціями, банкетами.

БОЛГАРІЯ ОСТЕРІГАЄ ДИПЛЬОМАТІВ У СОФІЇ.

СОФІЯ, 28. квітня. — Болгарський уряд видав до всіх дипльоматів у Софії осторогу перед можливими нападами на них і радить їм матися добре на осторожности.

Болгарський уряд офіціяльно заперечив, що він має якінебудь підозріння, немовби югославянський уряд організував напади в Софії.

Боротьби межи прихильниками уряду та революціонерами ще далі не втихають. Нема просто дня, щоби десь не приходило до битви та не падали вбиті й ранені.

ОТВИРАЮТЬ ВИСТАВУ ЗДОРОВЛЯ В ВІДНИ.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — Серед величезного здвигу народа президент австрійської републики Гайниш отворив величезну виставу гиґієни (науки про здоровля).

Вистава ділиться на дві части. Одна відноситься до людського тіла, друга до модерного домашнього господарства. Виставу уряджують спільними силами Австрія й Німеччина, але в ній беруть участь просто всі держави світа.

ФРАНЦІЯ БУДЕ БУДУВАТИ КАНАЛ В АЛЬЗАЦІЇ.

ПАРИЖ, 28. квітня. — Центральна комісія приняла француський плян будови так званого „великого альзацького каналу", що має тягнутися 128 кільометрів та бути полученний з 8 великими електровнями, які мають виробляти разом електрики на 800,000 парових коний.

УМЕР ПОСЛІДНИЙ СВІДОК МАЄРЛІНГСЬКОЇ ТРАҐЕДІЇ.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — Нині помер тут детектив Йосиф Чернусек, котрий був прибічним сторожом австрійського цісаревича, архикнязя Рудольфа. Чернусек був свідком траґедії в Маєрлінгу, в котрій Рудольф стратив життя. Як саме случилася ся траґедія, про се ходили всякі чутки, а всі свідки мовчали. Чернусек був власне послідним свідком події, але й він до смерти нічого про неї не хотів говорити. Сподіються, що деякі зізнання про смерть архикнязя Рудольфа знайдуться в листі, який лишив по смерти Чернусек, а котрий він дозволив отворити аж в десять літ по своїй смерти.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПО КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА

Від двох тижнів, які проминули від закінчення 16-ої головної конвенції Українського Народного Союза до головної канцелярії Союза не перестають напливати листи від делегатів сеї конвенції і членів, що не були делегатами.

Само велике число сих листів указує на величезне заінтересованне справами організації серед загалу членства Українського Народного Союза. Се число засвідчує, як не можна краще, тій організаційній енергії, громадянському запалови, бажанню праці й вірі у красний розвій організації, з якого члени Українського Народного Союза славилися здавна.

Змістом сі листи ще цікавійші. Вони показують, який вплив мала на делегатів, відділи й членів послідна конвенція Українського Народного Союза. Делегати рознесли по Америці широко великий порядок, який панував на сій конвенції; повну свободу слова, котрій не можуть заперечити навіть вороги нашої організації; повагу, спокій, доцільність всіх дебат і дискусій, якою відзначалися всі дни конвенційних нарад; а передусім зрілість та далекосяглість конвенційних ухвал. Письма до головної канцелярії показують, що рочестерська конвенція закріпила нашу організацію в серцях і умі її членів, зміцнила любов і привязанне членів до організації, сі головні основи дальшого розвою всякої гуртової праці.

Підносять члени в своїх листах і нутрішне закріпленне організації. На конвенції Українського Народного Союза говорилося, як звичайно, не мало про політичну лінію, якої мають придержуватися уряд і орган Українського Народного Союза. Кождий делегат мав найповнійшу свободу слова висказати свої погляди при дискусії та ще відтак зазначити їх при голосованню над відповідними резолюціями. Власне ся необмежена свобода слова дала найкращу нагоду всім невдоволеним виступати з критикою, переконувати про слушність своїх поглядів, предкладати поправки, пропонувати кращі дороги, кращу політику. І власне ся повна свобода дискусії виказала найповнійшу невдачу тих, які збиралися критикувати напрям організації. Хоча критики не страхалися перед ніяким способом, та мимо сього конвенція в сих критиках не могла найти ніякої основи. Рішаючою хвилею було голосованнє над дальшим напрямком політики організації і газети. Критики здобулися на хитренько уложену резолюцію, якою малобся приказати Свободі занехати агітацію проти радянської України, але ся резолюція не найшла на півчверта сотки делегатів навіть трийцять прихильників. Колиб конвенція не була жалувала гроша, але була постановила списати імена всіх тих, що голосували за сею резолюцією, то тоді число прихильників сеї лишень на папери існуючої радянської України булоби зі страху перед членами своїх відділів стопилося до пів тузіна.

Як видно з листів, і делегати й члени добре розуміють страшну поражку „поступових" критиків. Самі теж члени й делегати добре розуміють, що осоромленим критикам не лишаеться тепер нічого другого, як вилляти на конвенцію, на делегатів, на ново вибраних урядників нову бочку помиїв. Делегати й члени се добре розуміють і вони вже заздалегідь збираються покласти конець всякій кирині, якаб лишень не виринула зі сторони побитих критиків. Конвенція дала повну свободу всім напрямкам висказувати свої думки, а відтак подавляючою більшостю означила напрям організації, приказуючи урядови й органови придержуватися того самого напрямку, якого вони держалися досі. Як демократична організація вона дала свободу слова й організації всім, але рівночасно затвердила, що напрям має бути такий, якого бажає більшість членів організації. Сим організація показала, що вона не дозволить менчости колотити серед загалу, що вона положить конець всякій диктатурі з усего невдоволених критиків. Якби де в котрім відділі трафилася така жмінка крикунів, котра хотілаби кермувати та каламутити в відділі, то члени відділів самі, як се видно з їх листів, потрафлять скоро поставити конець таким посяганням. Наша організація нікого за його погляди не викидає, нікому не відбирає запомог та других добродійств, не обмежує навіть в праві вибору, але вона для належитого розвою своєї праці мусить домагатися від менчости повинуванння волі більшости. Конвенційні делегати подавляючою більшостю голосів рішили напрям організації. Невдоволена менчість мусить з тим погодитися. Конвенція не дозволила менчости водити організацію за ніс. Конвенція поклала край всякій диктатурі менчости та казала урядови придержуватися напряму більшости. І уряд сього буде придержуватися. І того будуть теж придержуватися відділи. І вони не дозволять ніколи невдоволеним жмінкам колотити в організації. Члени зі своеї сторони поведуть свої відділи по волі більшости. Від сього залежить спокій, а від спокою розвій організації.

КОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

ЗГІДНО З УХВАЛОЮ 16-ої КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗА ПРИЙМАЄТЬСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

В КВІТНИ, МАЮ І ЧЕРВНИ 1925 Р.

[illegible]

ПРОСПАЛИ ДЕСЯТЬ ЛІТ

Московський учительський зїзд у Варшаві. — Українці та Білоруси — тільки „племена русского народа". — Вимоги п. Серебрянкова й відповідь п. Тугута. — Товариш Чернов ще раз забув завинути свої колючки у вату. — Що треба „хорошенько" затямити?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Є відома казка про Потока-богатиря, що заснув за часів Володимира Великого, а проснувся кілька сто літ пізнійше. Ясна річ, що він не міг визнатись ані в нових людях, ані в нових відносинах. Прийшлось йому знов лягти спати. Прокинувся він ще через кілька сот літ — обставини й люди змінились ще більше, й Потік-богатир ще менше міг у них визнатись. Так він усе лягав і все прокидався, й що далі час минав, то все менше наш богатир міг пристосуватись... до нових людий і нових обставин.

Цього бідолашного Потока нагадують Москалі — спеціяльно московські ліберали. Про чорносотенців нема що говорити: на те вони й чорносотенці, щоб нічого не забувати й нічого не навчитись. Але від лібералів можна було-б сподіватись, що коли вони й не підуть у ногу з життям, то принаймні шкандибати-муть кроків так на десять-двадцять за ним. Та показується, що вони й шкандибати не годні. Вони просто проспали останнє десятиліття.

У Варшаві недавно відбувся „русскій учительскій съѣздъ". Спитаєте, звідки взялось у Польщі стільки „русских" учителів, щоб аж на зїзд їм треба було зїздитись? Цеї загадки ніхто не в силі розгадати. Однак, зїзд відбувся й навіть резолюції войовничі виніс. Одна з тих резолюцій проголошує не більше й не менше, що Українці й Білоруси — це „племена русскаго народа"...

Можна було-б поставитись до цього безглуздого вибрику гумористично. Кого це справді знобить чи гріє, що якась там жменька московських недобитків, закинутих на чужу та ще й ворожу територію, бавиться в імперіялізм та великодержавність? Але варшавські Українці не так подивились на справу. Вони приняли ту резолюцію за гостру образу, скликали протестаційне віче та ухвалили свою резолюцію, в якій заявляють, що однаково будуть боротися з червоною, чорною чи білою Росією за права українського народу. Разом з тим українська резолюція підкреслює, що в Польщі нема ніякого корінного „русскаго населенія", а є тільки рештки російської окупації та штучної кольонізації.

На цім, як то кажуть, інцидент міг би вважатись вичерпаним. Москалі зробили свинство, Українці поставили їх на місце — і справа скінчена. Але наша варшавська історія має ще продовження.

Є в польськім соймі московський посол — Серебряников. Цей одинокий представник „великаго русскаго народа" опинився в соймі з ласки Українців та Білорусів. Коли підчас минулих соймових виборів на українсько-білоруських землях перемогла славна „шіснадцятка", великодушні віддали одне посольське місце Москалям, щоб і вони мали в соймі свого представника. Могли-б і не віддати, бо самих московських голосів було менше, ніж потрібно було для проведення бодай одного посла. Та, сказано, переможці показали себе великодушними й пустили Серебряникова до сойму.

До останнього часу Серебряников поводився пристойно, памятаючи, з чиєї ласки він є послом. Але по скінченні описаного оперткового зїзду він подався на чолі особливої московської депутації до „кресового спеца" Тугута й зажадав од нього, щоб при виленськім та львівськім (!) університетах були засновані катедри „русскаго языка". Тугут на це слушно відповів, що Москалі в [illegible]

національною меншістю, бо в республиці нема ані ступня московської землі. Тому москалі не можуть ставити вимог нарівні з народностями, що мають свою територію. Розкидані по цілій Польщі московські зайди можуть користатись гостинністю й відкривати свої приватні школи на підставі загальних законів, але не сміють вимагати, щоб держава утримувала ті школи.

Кінець цеї відповіди трохи не вяжеться з її початком, але на те з Тугута й польський міністр, щоб у нього була каша в голові. Однак, у цілому й головному відповідь є слушна. І на слушність цих аргументів Серебряников спромігся тільки зазначити, що **„українська й білоруська мова являються властиво наріччами московської мови"**...

Тут кінчається всяка гумористика. Коли посол, що з українсько-білоруської ласки сидить у соймі, позволяє собі кпити зі своїх доброчинців, то це вже не безглузде, а щось гірше. Коли Москаль, зі всіх боків оточений українсько-білоруською національною стихією, все-таки править давно, здавалось, поховані й забуті теревені, то це вже не предмет для дотепів. Тут хочеться аргументувати не словами, а що-найменше американським хмародером по твердій московській голові...

Варшавські Українці мають тепер нову притоку до протестаційних виступів проти московської мегальоманії. Не знати, чи скористаються вони цею нагодою чи ні, але хтось другий вже нею скористувався й знов показав своє осляче копито. Цим другим є берлінський орган „товариша Чернова" — газета „Дні" (в якій, до речі, ще й досі працюють деякі Українці, між иншими п. проф. В. Коваль).

Цей „республиканський" і „соціялістичний" органчик страшенно запалився, довідавшись про українську протестаційну резолюцію й про Тугутову відповідь. Цілих три дні під-ряд сій стікав жовчю та ядом, маявся на всі заставки й нарешті закінчив погрозою:

> „Нам, русским, остается только **хорошенько запомнить** слова г. Тугута".

Сказано це тоном дуже трагічним і погрозливим. Та далеко краще було-б московським лібералам облишити трагічні жести й погрози, а справді затямити собі „хорошенько", що під Польщею нема ніяких Москалів. Доки-ж його справді спати? То двісті літ спали, тепер десять літ проспали — пора вже й остаточно проснутись.

Прага, 14. квітня.

Радянин.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що 3-го мая с. р. о год. 8.30 рано відбудеться Служба Божа і панахида за померших членів Братства в церкві св. Юрія. На Богослуженне має явитися кождий член. — Уряд Братства.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 3-го мая в домі брата В. Блажейовського. Проситься всіх членів явитися на сей мітинг, де почуєте справозданне делегата з 16. головної конвенції. Рівнож членів, котрі довгують, проситься, щоби вирівнали свої вкладки як до Бр. так і до У. Н. С. — Семен Кунікевич, предс.; Мих. Саламаха, секр.

ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЄ-РІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. ЗАПИШІТЬ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗА СЕЙЧАС.

В СПРАВІ ДЕЛЕГАТОК НА СВІТОВИЙ МІЖНАРОДНІЙ ЖІНОЧИЙ КОНГРЕС У ВАШИНГТОНІ.

(Допись з Ню Йорку).

В часі світової війни український народ потерпів найбільші злидні, знущання і невигоди, але в тімсамім моменті мав нагоду пізнати себе, свою великість і силу, набрав охоти до життя.

В часі такої переломової хвилі і змагань гарт духа обявляється і у женщин.

Свідома женщина була душею для всіх тих, котрі за волю України несли те, що було найдорозше. Але, на жаль, тих свідомих женщин було замало і се найскорше спостерігло свідомійше жіноцтво, що дало поклик до загального жіночого руху, спільної помочі і змагань до лучшого.

Українське жіноцтво чи то на землях України чи за кордонами масово почало гуртуватися в просвітні і політичні кружки. Союз Українок у Львові веде боротьбу проти ляцьких знущань; дає велику прислугу політичним вязням і держить нагляд над українською молодіжю.

Жіночі Кружки закордоном се інформаційні бюра для українських збігців.

Женщини на українських землях вже пізнали свою задачу, що женщини є великим чинником для відродження нації.

Українське жіноцтво в Америці дуже мало освідомлене політично і гуртувалось тільки в церковні товариства.

На вічах чи яких наукових викладах майже не бувало Українок.

Знагоди що у Вашингтоні має відбутися всесвітній міжнародній жіночий конгрес, послідніми днями дались чути в часописях відозви, що українське жіноцтво повинно бути репрезентоване на тім конгресі; що відповідні фонди обовязково повинні бути зібрані, щоб покрити кошти подорожі для делегатки.

В Ню Йорку, де найбільше переживає української іміграції, тутешнє жіноцтво всіми силами взялось до праці, щоб не одну а дві делегатки спровадити на конгрес, одну для репрезентовання Великої України, п. С. Русову, а другу для репрезентовання Галицької України, яку має призначити Союз Українок у Львові.

Для тої справи українське жіноцтво в Ню Йорку й околиці збирає фонди на покриттє коштів подорожі і принятте делегаток.

Жіночий Український Демократичний Клюб в Ню Йорку, якого цілю є участь в справах політичних і репрезентованнє Українок виключно в Америці, виасигнував на висше згадану ціль $25.00 і щоб побільшити доходи, на днях уладжує базар в льокали Укр. Демократичного Клюбу.

Жіночий Український Демократичний Клюб висилає також від себе делегатку на міжнародній жіночий конгрес, горож. Юлію Ярему, для репрезентовання американських горожанок українського походження в Америці.

В тій цілі Жіночий Укр. Демократичний Клюб вже навязав відповідні зносини в тій справі з жіночим американським демократичним клюбом у Вашингтоні.

Для всіх інтересуючихся сею справою женщин Українок Жіночий Український Демократичний Клюб для вигоди відступає льокаль Клюбу на збори в пятницю, 1. мая о год. 8-ій вечером при 59 St. Mark's Place (8 Street), New York.

А. Ярош, предс.
М. Ленчук, секр. рек.
Юлія Ярема,
М. Скубова.

З НАРОДНЬОГО ЖИТТЯ В ГАЛИЧИНІ.

Просвітний рух в Перемищині.

До 50 діяльних читалень прибули цього року чотири нові посестри: Батичі, Дуньковички, Іскань та Кусеничі. Отворення Читальні в Батичах відбулося 12. лютого під проводом пароха Уйкович о. Сорокевича. Делегатом філії був п. Іван Гонтарський. До заложення читальні причинився найбільше молодий господар Степан Сорочак, якого вибрано головою. Відпоручники, сусідних Читалень з Гладкович і Оріховець витали нову читальню щирими привітами. Членів вписалося 74. На зборах, що були першими зборами у сьому селі, виявилося у селян велике зацікавлення провітними та народними справами. Продано на зборах 24 дрібні книжки. Читальня купила у філії книжок 11 зл. 90 сот.

Над заложенням Читальні у Дуньковичках потрудився найбільше о. Кирило Ривак. На отворення, що відбулося 8.III прибув відпоручник філії п. Володимир Зубрицький, о. парох з Малкович Дмитраш та відопручники Читальні; вони зложили щирий привіт новій читальні. Усіх членів вписалося 62 (треба тямити, що сільце маленьке), між ними начальник громади з громадською радою. Головою вибрано заслуженого громадянина п. Миколу Дзядика. На зборах розпродано 54 книжки; Читальня купила книжок за 23.25 зл.

У Кусеничах старалися громадяне уже два роки о читальню, та щойно цього року затверджено статут. Перші загальні збори відбулися 1. березня. Відпоручником філії був В. Зубрицький; з Мацькович приїхав о. Горобач та Др. Шкурат; Прийшли також селяне з Мацькович. По промовах та привітах вибрано виділ: головою є п. Теодор Данчук. Треба підкреслити готовість до жертв на просвітні справи у громадян; членську вкладку ухвалено 6 зл. річно для старших, а 3 золотих для молодших. Так високої вкладки не має ні одна читальня у повіті. Членів вписалося 78. Дня 15.III. уладила нова читальня Шевченкове свято; ухвалили назвати площу перед школою — площею Тараса Шевченка. На зборах продано 45 книжочок.

Іскань, велике село на заході повіту у судовому повіті Дубенько. Це перша читальня у тому куті. Заложено її заходами місцевого пароха о. Михайла Гука. Отворення відбулося дня 15. березня. Філію заступав на святі Др. М. Ільницький, адвокат з Бірчі. На свято зійшлося богато сусідів з Бихова, Полхови, Руського села та Пяткови. Дуже гарне враження викликали громадяне Іскани, що поприходили у вишиваних сорочках. Се не знане досі у тому куті, повинно якнайскорше принятися у сусідних селах, щоби їх український характер відразу усім впадав в очі. Членів вписалося 215; головою вибрано о. Гука.

Усі чотири читальні мають велику перешкоду на шляху розвитку: брак власної домівки. До того Батичі мусять боротися із місцевими темними духами, які радіби знищити нову твердиню освіти в селі. Тож обовязком виділів є доложити усіх старань, щоби нові Читальні скоро зміцнили та стали взірцевими. Тоді за їх приміром підуть другі села й не буде у Перемищині села без діяльної читальні.

КОЛИ НЕПРАВДА ЛЮТА...

В сам час, коли неправда люта
Найвисше голову здійма,
В сам час, коли народні пута
Найдужче тиснуть і закута
Народня мисль мовчить німа,
Довкола найтемнійша тьма,
Надії й просвітку нема, —

В той час якраз ви не теряйте
Надії й твердо теє знайте,
Що в груз розсиплеться тюрма,
Неправді й злу не потурайте,
В зневірі рук не покладайте,
І увільняйтеся з ярма.

Іван Франко.

ПРОТОКОЛ

XVI. Головної Конвенції У. Н. Союза почавшоїся дня 6. квітня 1925 в Рочестер, Н. Й.

Звіт гол. фінансового секретаря п. Р. Слободяна як слідує: (Продовження) (8)

РОЗХІД ЗА ЧАС 1921, 1922, 1923 і 1924 Р.

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний	Разом
З переносу	1,067.582.83	205.684.78	74.882.55	2.205.15	198.726.32	268.798.10	1,817.879.73
Посмертні виплати 1921	72.187.07						72.187.07
" " 1922	87.716.60						87.716.60
" " 1923	103.052.13						103.052.13
" " 1924	99.913.28						99.913.28
Запомоги 1921			12.000.00				12.000.00
" 1922			7.325.00				7.325.00
" 1923			6.925.00				6.925.00
" 1924			10.175.00				10.175.00
Виплати з фонду народного 1921				1.995.74			1.995.74
" " " 1922				150.00			150.00
" " " 1923				59.41			59.41
Сирітські виплати 1921					7.118.26		7.118.26
" " 1922					8.892.72		8.892.72
" " 1923					10.476.81		10.476.81
" " 1924					14.916.67		14.916.67
Разом виплати запомог	362.869.08		36.425.00	2.205.15	41.404.46		442.903.69
Свобода за орган						140.501.70	140.501.70
Платня головного уряду						21.360.00	21.360.00
Календар						12.667.80	12.667.80
Друки, книжки і ин.						6.671.99	6.671.99
Реальність, направи, податки						6.008.25	6.008.25
Ріжні засідання						4.200.63	4.200.63
Відзнаки для членів						3.385.40	3.385.40
Комісії, Контроля і Редакційна						2.854.17	2.854.17
Видатки адміністраційні						2.613.99	2.613.99
Акціонер за оцінку грамот						1.233.75	1.233.75
Рент за офіс У. Н. Союза						1.200.00	1.200.00
Опал, чищенне і світло						1.067.27	1.067.27
Державна контроля і лайсенси						1.052.40	1.052.40
Бонди головного уряду						1.040.00	1.040.00
Подорожі і репрезентації						846.72	846.72
Помічні сили						776.00	776.00
Асекурації дому і меблів						727.10	727.10
Офісові приряди						675.25	675.25
Головний лікар						631.00	631.00
Винагороди і інспектори						586.02	586.02
Печатки для відділів						318.00	318.00
Справи правні						165.96	165.96
Банкова скритка						110.00	110.00
Чембер оф Комерс						75.00	75.00
Разом розходів	362.869.08		36.425.00	2.205.15	41.404.46	210.768.40	653.672.09
Біланс 31. грудня 1924	704.713.75	205.684.78	38.457.55		157.321.86	58.029.70	1,164.207.64
З білянсу 1. січня 1921	303.919.84	144.609.36	9.794.03	1.770.55	100.120.43	26.103.77	586.317.98
Прихід за 1921—1924	400.793.91	61.075.42	28.663.52		57.201.43	31.925.93	577.889.66

ЛЬОКАЦІЇ ФОНДІВ.

Фонд посмертний.

Морґечі	$303.285.00
Бонди	311.261.98
Готівка	90.166.77
Разом	$704.713.75

Фонд резервовий.

Морґечі	$71.770.00
Бонди	83.286.00
Реальність	19.500.00
Готівка	31.128.78
Разом	$205.684.78

Фонд запомоговий.

Морґечі	$10.000.00
Друкарня	500.00
Готівка	27.957.55
Разом	$38.457.55

Фонд сирітський.

Морґечі	$82.900.00
Бонди	57.868.50
Готівка	16.553,36
Разом	$157.321.86

Фонд адміністраційний.

Друкарня	$20.500.00
Готівка	9.759.00
Разом	$30.259.00

Фонд конвенційний.

Готівка	$27.770.70

ВИКАЗ ЧЛЕНІВ, УМЕРШИХ ЗА ЧАС ЧОТИРОХ ЛІТ, 1921—1924.

Вік	Членів	Сума обезпечення	Вік	Членів	Сума обезпечення
18	1	1.000.00	45	9	7.500.00
19	1	1.000.00	46	22	19,500.00
20	1	1.000.00	47	15	12,000.00
21	2	2,000.00	48	10	7.500.00
22	1	1,000.00	49	12	10.250.00
23	3	3.000.00	50	11	9.250.00
24	1	1.000.00	51	11	10.250.00
25	1	1.000.00	52	7	5.250.00
26	3	1.500.00	53	15	10.250.00
27	12	7,250.00	54	4	3.000.00
28	8	6.500.00	55	2	1.500.00
29	14	11.750.00	56	6	5.250.00
30	15	12.000.00	57	3	3.000.00
31	21	18.500.00	58	5	4.250.00
32	11	9,500.00	59	2	2.000.00
33	15	10.000.00	60	3	3.000.00
34	22	19.000.00	61	—	—
35	16	13.500.00	62	5	4.500.00
36	20	17.750.00	63	—	—
37	22	18.750.00	64	—	—
38	20	18.000.00	65	1	500.00
39	15	13,000.00	66	—	—
40	14	10.750.00	67	—	—
41	14	11.000.00	68	—	—
42	22	19.750.00	69	1	1.000.00
43	15	12.250.00		441	367.500.00
44	7	6.000.00			

ЗІСТАВЛЕННЄ.

	Членів	На суму обезпечення
В році 1921 померло	86	71.500.00
" 1922 "	104	88.000.00
" 1923 "	124	101.750.00
" 1924 "	127	106.250.00
Разом	441	367.500.00

ВИПЛАТИ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ.

	членів	сума
З кінцем грудня 1920. остало невиплач. запомог	28	16.396.42
За час від 1921. до 1924. року померло	441	367.500.00
Разом	469	383.896.42
За час від 1921. до 1924. року виплачено	452	362.869.08
Остало до виплачення	17	21.027.34
Ліни і компроміси		9.727.34
Відкинено	9	6.600.00
З днем 31. грудня 1924 остає до виплачення	8	4.700.00

За час істновання У. Н. Союза виплачено посмертних запомог на суму $2,107.249.34.

ЗАПОМОГИ З ФОНДУ ЗАПОМОГОВОГО.

	членів	сума
В році 1921 виплачено	103	12.000.00
" 1922 "	121	7.325.00
" 1923 "	119	6.925.00
" 1924 "	157	10.175.00
Разом	500	36.425.00

За час істновання У. Н. Союза виплачено на каліцтва і невилічимі недуги суму $78.444.00.

МОРҐЕЧІ.

Дня 1. січня 1921. було інвестовано в морґечах	45.470.00
В році 1921. інвестовано в морґечах	23.000.00
Разом	68.470.00
В році 1921. сплачено морґечів	6.700.00
Дня 31. грудня 1921. остало на морґечах	61.770.00
В році 1922. інвестовано в морґечах	142.625.55
Разом	204.395.55
В році 1922. сплачено морґечів	9.500.00
Дня 31. грудня 1922. остало на морґечах	194.895.55
В році 1923. інвестовано в морґечах	127.750.00
Разом	322.645.55
В році 1923. сплачено морґечів	27.425.55
Дня 31. грудня 1923. остало на морґечах	295.220.00
В році 1924. інвестовано в морґечах	182.500.00
Разом	477.720.00
В році 1924. сплачено морґечів	9.765.00
Дня 31. грудня 1924. остало на морґечах	467.955.00

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Дня 1. січня 1921. було інвестовано в морґечах	45.470.00
За час чотирох літ інвестовано в морґечах	475.875.55
Разом	521.345.55
За час чотирох літ сплачено морґечів	53.390.55
На морґечах остало як повисше	467.955.00

БОНДИ.

Дня 1. січня 1921. було інвестовано в бондах	237.647.00
В році 1921. інвестовано в бондах	158.354.63
Дня 31. грудня 1921. остало на бондах	396.001.63
В році 1922 інвестовано на бондах	108.498.20
Разом	504.499.83
В році 1922. спродано бондів	44.415.00
Дня 31. грудня 1922. остало на бондах	460.084.83
В році 1923. інвестовано на бондах	9.250.00
Разом	469.334.83
В році 1923. вийшов речинець бондам	5.918.35
Дня 31. грудня 1923. остало на бондах	463.416.48
В році 1924. вийшов речинець бондам	11.000.00
Дня 31. грудня 1924. остає на бондах сума	452.416.48

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Дня 1. січня 1921. було інвестовано в бондах	237.647.00
За час чотирох літ закуплено бондів	276.102.83
Разом	513.749.83
За час чотирох літ спродано або вийшов речинець	61.333.35
Дня 31. грудня 1924. остає на бондах сума ціни закупної	452.416.48
Повна вартість бондів з кінцем речинця	458.750.00
Ціна продажна 31. грудня 1924 (маркет велю)	460.594.50

Якість бондів.

Бонди правительства Злучених Держав, ціна закупна	110.389.25
Бонди стейтові, повітові і міскові Злуч. Держав	342.027.23

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Реальність	19.500.00
Морґечі	467.955.00
Бонди	452.416.48
Готівка	203.336.16
Друкарня	21.000.00
Разом	1,164.207.64

Стан довжний:

Фонд посмертний	704.713.75
" резервовий	205.684.78
" запомоговий	38.457.55
" адміністрац.	30.259.00
" конвенційний	27.770.70
" сирітський	157.321.86
Разом	1,164.207.64

Маєток організації з кінцем 1924 року	1,164.207.64
Процент платний на морґечах (accrued)	6.095.94
Процент платний на бондах	5.140.03
Процент платний в банках	2.064.66
Надвишка на бондах (ціна продажна 1924)	8.178.02
Разом	1,185.686.29
Невиплачені посмертні запомоги	4.700.00
Фонд сирітський	157.321.86

Власний маєток [illegible]

НЕВИПЛАЧЕНІ ПОСМЕРТНІ ЗАПОМОГИ 31. ГРУДНЯ 1924.

Дата смерти	Імя і назвиско	Місцевість	Сума	Причина не виплачення
17. жовтня 1918	Йосиф Колодій	Jersey City, N. J.	50,00	Брак доказу смерти.
4. січня 1918	Іван Саранчак	Hudson, N. Y.	1,000.00	Брак доказу смерти.
5. липня 1922	Максим Баглай	Detroit, Mich.	550.00	Здержано спадкоємцями.
25. квітня 1924	Тома Філовяк	Baltimore, Md.	1.000.00	Фалшивий вік при вступі.
13. падолиста "	Іван Заверуха	Rochester, N. Y.	100.00	Здержано спадкоємцями.
10. грудня "	Сенько Квасниця	Brooklyn, N. Y.	500.00	Брак смертного листа.
25. грудня "	Марія Ачаль	Philadelphia, Pa.	1.000.00	Брак смертного листа.
27. грудня "	Стефан Бояновський	Rochester, N. Y.	500.00	Брак смертного листа.
		Разом	4.700.00	

ФОНД СИРІТСЬКИЙ З ДНЕМ 31-го ГРУДНЯ 1924 Р.

Кіяр Олекса	53	$ 87.50
Куземчак Микола	113	100.00
Гнат Марія	40	300.00
Млинарек Олекса	13	51.82
Кріль Василь	53	134.13
Мохнач Іван	7	41.67
Рапавий Василь	28	225.00
Ясінко Юрій	32	50.00
Савко Іван	23	100.00
Телепон Андрій	4	111.92
Товт Іван	84	500.00
Качкош Іван	5	125.00
Гульна Олена	61	500.00
Дзендзель Іван	3	142.85
Войтила Михайло	32	149.85
Ковач Василь	6	400.00
Цепенюк Яков	158	600.00
Кравец Іван	182	397.26
Коцколяк Анастазія	144	180.00
Вітковський Юрій	48	250.00
Самуляк Марко	144	400.00
Недбала Михайло	52	300.00
Ярош Михайло	108	250.00
Гатала Михайло	34	50.00
Снільський Павло	134	450.00
Павлик Микола	187	500.00
Сенчак Михайло	27	250.00
Пеха Михайло	61	375.00
Зентичка Іван	80	600.00
Шренкель Настя	12	166.70
Ротковський Микола	77	450.00
Бартник Федор	28	300.00
Білий Григорій	7	337.50
Левіцький Йосиф	19	500.00
Приймак Дмитро	139	200.00
Грабин Іван	129	500.00
Качмар Михайло	250	450.00
Федор Юрій	292	400.00
Сас Іван	53	200.00
Шкурат Теодор	10	500.00
Лісовський Йосиф	191	400.00
Сліпець Григорій	179	450.00
Пукало Сидор	78	472.71
Шута Іван	300	700.00
Попович Теодор	306	500.00
Отрок Іван	92	368.95
Фединець Тимко	32	426.77
Яропут Микола	46	378.58
Гнида Павло	272	500.00
Березний Василь	268	426.14
Ковальчик Стефан	248	376.68
Біляньский Андрій	74	236.73
Кравець Антін	40	125.00
Галасінський Адам	132	500.00
Мікля Мартин	197	600.00
Сеневич Микола	304	700.00
Солтис Петро	16	500.00
Ілько Стефан	102	500.00
Олійник Семен	349	315.40
Миляр Панько	143	800.00
Хорушко Петро	237	500.00
Суханчик Стефан	250	426.77
Плеш Петро	59	426.19
Прокоп Іван	326	450.00
Талярський Станислав	392	614.72
Лабанович Франко	76	$200.00
Забавський Фтадей	40	500.00
Брилевський Петро	301	250.00
Глух Мартин	303	200.00
Венгрин Дмитро	136	400.00
Волощук Онуфер	338	609.85
Папуга Іван	99	400.00
Захарків Іван	174.	485.24
Рикета Микола	57	300.00
Сидор Дмитро	28	330.96
Гіба Ксеня	104	200.00
Підлипчак Юлія	4	300.02
Слободзян Іван	149	488.65
Мута Григорій	43	112.50
Музика Петро	225	500.00
Мацек Семен	391	333.34
Телепач Марія	373	266.00
Набережний Яцко	19	300.00
Стебельський Михайло	102	322.17
Микитко Василь	330	300.00
Липка Тимко	300	450.00
Мулик Юрій	338	500.00
Козуб Олекса	81	375.00
Гавришків Микола	278	450.00
Підлипчак Петро	4	400.00
Никулич Іван	12	379.07
Ференц Іван	360	700.00
Корчинський Теодор	104	600.00
Філовяк Юрій	305	474.50
Окаль Гнат	87	525.00
Градиль Ілько	305	500.00
Кучмій Катерина	36	75.00
Бойко Роман	209	225.00
Кливак Каспер	67	500.00
Михальчик Лукаш	195	418.78
Швець Іван	300	80.75
Мейдак Іван	107	400.00
Цапик Стефан	244	400.00
Василь Михайло	102	375.00
Вітецько Лука	170	500.00
Вацур Андрій	113	200.00
Янушин Стефан	213	200.00
Лазорек Яків	1	200.00
Стельмах Іван	146	236.77
Михайлів Василь	288	600.00
Фаріон Антін	103	191.00
Федуско Василь	276	200.00
Олійник Ілько	124	900.00
Мазуркевич Григорій	77	697.70
Юзефович Каітан	370	400.00
Нагребний Тимко	168	650.00
Дзюбан Іван	239	400.00
Дячишин Анна	168	400.00
Фиканич Іван	65	400.00
Васильців Макарій	221	709.88
Задійко Павло	76	190.43
Магура Йосиф	170	400.00
Заходняк Стефан	213	600.00
Кореак Михайло	124	450.00
Андрушкевич Мартин	58	200.00
Лазорек Кузма	153	250.00
Ярчак Іван	295	800.00
Сарабаха Петро	34	250.00
Сидор Марія	104	971.70
Мельник Григорій	321	400.00
Зілінський Франко	296	$300.00
Трач Іван	282	500.00
Білас Ілько	217	200.00
Корчинська Катерина	104	400.00
Попаца Іван	155	250.00
Піддубчишин Ілько	70	382.23
Степас Василь	155	500.00
Стельмах Григорій	15	300.00
Санчак Стефан	51	400.00
Носко Флоріян	110	600.00
Лоский Каліо	79	125.00
Горбатий Василь	3	284.38
Данчак Микола	130	200.00
Сорока Теодор	133	333.34
Сторжицький Петро	78	802.98
Шкапій Доська	36	150.00
Зазуля Іван	217	200.00
Криванич Михайло	305	400.00
Кримський Антін	396	300.00
Шабінська Юлія	118	300.00
Вайнар Іван	235	600.00
Марцинишин Петро	225	475.67
Шадон Михайло	76	300.00
Одвард Василь	218	650.00
Ричак Михайло	300	190.82
Омелян Григорій	218	143.08
Курик Дмитро	273	400.00
Шмілик Дмитро	247	300.00
Кузма Макар	87	472.03
Тарбай Василь	38	500.00
Драган Михайло	63	400.00
Яворський Іван	17	300.00
Морикін Іван	95	100.00
Гайда Юрій	28	800.00
Козій Катерина	118	400.00
Ветхач Іван	322	650.00
Олійник Михайло	380	750.00
Карась Катерина	112	1000.00
Бінав Кароліна	243	450.00
Чайка Дмитро	32	300.00
Гладкий Стефан	237	700.00
Білик Микола	20	700.00
Собків Григорій	296	900.00
Сливар Юлія	62	200.00
Швець Яцко	217	300.00
Чагарин Іван	206	500.00
Дзядик Гаврило	23	55.57
Пашук Павло	62	400.00
Озога Григорій	29	1000.00
Гнида Андрій	237	600.00
Шкарлат Іван	301	250.00
Прибильський Михайло	109	425.00
Дзябка Іван	218	650.00
Гатальський Франко	51	300.00
Кіт Микола	78	500.00
Вітишин Дмитро	67	400.00
Воєвода Володимир	364	400.00
Цішинський Ілля	330	200.00
Баран Михайло	300	450.00
Мелех Михайло	217	100.00
Твердохліб Василь	243	350.00
Хомик Василь	38	250.00
Кушнір Юрій	288	200.00
Цеплий Йосиф	63	500.00
Михнич Йосиф	380	200.00
Паславський Іван	245	$500.00
Міллер Іван	127	433.34
Хорощак Татіяна	295	300.00
Варварчин Анна	160	300.00
Гапа Андрій	83	500.00
Великанович Михайло	200	250.00
Цілінська Юлія	290	600.00
Тузінський Василь	34	300.00
Леськів Микола	76	250.00
Ярмій Михайло	76	400.00
Мігаль Микола	63	400.00
Стрильчук Володимир	131	125.00
Дик Михайло	54	900.00
Геці Марія	85	600.00
Козяк Йосиф	384	450.00
Глова Іван	1	250.00
Заслоцький Іван	179	500.00
Савіцький Стефан	179	600.00
Романюк Микола	283	800.00
Атаманчук Іван	379	400.00
Щугайло Катерина	108	600.00
Костюк Апольонія	85	450.00
Грицин Ілія	106	50.00
Сидорович Василь	351	250.00
Глова Василь	1	500.00
Бахоровський Андрій	102	500.00
Сиротяк Марія	18	200.00
Гамера Анна	112	200.00
Мельник Йосиф	241	1000.00
Кость Микола	182	50.00
Козар Іван	384	400.00
Зубик Афтан	63	350.00
Бурий Теодор	98	250.00
Бобак Михайло	111	200.00
Пішко Микола	254	500.00
Кузьма Стефан	300	450.00
Фарник Данило	213	300.00
Шафран Семен	29	450.00
Зварич Іван	384	200.00
Глива Дмитро	104	$900.00
Дзят Варвара	108	700.00
Рудовський Михайло	91	90.61
Захарків Семен	146	400.00
Лесняк Микола	136	450.00
Амбіцький Іван	1	500.00
Марків Кирило	282	600.00
Смаль Іван	301	600.00
Покітинський Михаїл	198	600.00
Дошна Афтан	12	142.86
Маркіза Максим	99	400.00
Терпливець Ілько	159	400.00
Мельник Петро	270	400.00
Чорненький Григорій	10	200.00
Симчак Ілько	2	125.00
Стислий Михайло	172	133.34
Ручинська Текля	193	400.00
Маслюх Тимко	105	400.00
Кіхтан Теодор	274	200.00
Круна Іван	98	500.00
Сівозят Микола	15	333.34
Войтович Дмитро	147	500.00
Герльовський Петро	283	150.00
Брошко Йосиф	223	400.00
Стецюк Василь свщ.	221	500.00
Гуг Володислав	72	600.00
Ковальчик Дмитро	94	500.00
Вірхіовська Катерина	108	800.00
Олексів Олекса	259	100.00
Гляшевич Яків	224	150.50
Вислоцький Марко	239	225.00
Юрчак Микола	69	250.00
Яськів Василь	132	378.00
Космина Каська	168	400.00
Роман Стефан	254	600.00
Приходько Максим	170	400.00
Волошинович Іван	63	307.64
Ладна Ігнатій	81	100.00
Ревіляк Йосиф	82	381.64
Бучик Михайло	336	$400.00
Кулин Дмитро	230	400.00
Кошельник Іван	324	400.00
Свербивус Михайло	76	600.00
Ключенко Емілія	370	900.00
Цап Юрій	124	400.00
Лоняк Анастазія	167	400.00
Рева Павло	365	800.00
Яців Пилип	384	200.00
Городецький Ігнатій	139	320.00
Свіржко Блажей	81	434.00
Кібало Михайло	137	200.00
Борик Ілько	211	600.00
Магун Григорій	24	450.00
Маціовський Валентій	78	500.00
Гіль Іван	103	152.00
Малецький Микола	56	1000.00
Жебровський Вацлав	213	125.00
Гривчик Анна	18	600.00
Гурляк Іван	122	350.00
Улицький Кирило	270	400.00
Козоріз Йосиф	233	400.00
Чупилівський Франко	183	550.00
Вишняк Михайло	213	500.00
Новак Юстина	156	400.00
Куйбіда Петро	114	500.00
Прокопенко Розалія	112	250.00
Заверуха Іван	217	300.00
Куцій Михайло	217	600.00
Згоба Андрій	300	500.00
Лема Іван	170	800.00
Цубикайло Василь	341	500.00
Разом		$122.032.52
Проценти		35.289.34
Фонд Сирітський з кінцем міс. грудня 1924 остає		$157.321,86

На попередній Конвенції, а також на річних засіданнях, були справоздання в справі посмертних запомог відданих правительству Злучених Держав до департаменту Еліен Оролерти Кустодієн. Через чотири роки головний екзекутивний комітет слідив точно за перебігом цеї справи і вкінци припоручив своїм адвокатам, щоби ужили всіх можливих способів, щоби гроші не пропали. По довгих заходах удалось більшу часть грошей видістати до організації, а передівсім всіх тих спадкоємців, котрі не шукали посередництва консулів.

Всіх грошей віддано до А. П. К.	$44,553.03
Звернено до У. Н. Союза	29.096.00
Кошта адміністрації А. П. К.	163.10
Поодинокі спадкоємці через консулів	15.293.93
Разом	$44.553.03

Всі посмертні запомоги належні повнолітним спадкоємцям виплачено сейчас, а для спадкоємців малолітних їх части перенесено до фонду сирітського і виплачуєсь під сю пору. Перед зворотом повисших запомог була комісія, котра переглядала всі дотичні акта пошукуючи за спадкоємцями в Німеччині. В справах виплат провадилось велику переписку для відшукання спадкоємців, а відтак ріжні виплати і вияснення, що забрало дуже богато часу і праці. Вислід цего такий, що майже всі наші спадкоємці отримали американські доляри тоді, коли то консулі натягали на ріжні бонди і валюту своєї держави.

(Дальше буде).

ЧИ НА ИНШИХ ПЛАНЕТАХ МОЖЛИВЕ ЖИТТЄ?

Питанне чи на инших планетах жиють які люде, так як на нашій землі — не є давне. Ані Мойсеева наука, ані ніяка з примітивних легенд, нішо не згадують про те питання. Зорі, сонце, місяць не були рівні землі, вважали їх маленькими, світячими точками, котрих завданням є миготіти на небозводі і давати чоловікови світло. Цебто сотворені були для людської вигоди.

Колиж люде пізнали цілу систему вселенної та що инші планети ріжняться дуже від землі, мусіло повстати питання **чи можливе є на них життя та які є там услівя.**

Оптичні прилади не позволяють покищо доглянути людей на инших планетах. Коли маємо розглядати питання замешканости планет з наукового боку, то зробити можемо лише так, що спитаємося, чи знані нам услівя життя, як: температура, вохкість, тиснення і т. д. уможливлюють там таке життя. Опрацювання і розгляданя того питання завдячуємо славному теоретикови астрономії Арґеніеви.

Зачнім від **температури, яка є на инших планетах.** Температуру сонця оцінюють дослідники більше як на 6.000 ступнів. Отже сонце то величезна огнена куля, що складається з ґазів. Тому про якесь життя на сонці не може бути мови. Подібно є й з Меркурієм, планетою віддаленою від нас 55 мілліонів км. (віддаль землі від сонця виносить 150 міл. км.) Пересічна температура Меркурія виносить + 178 ступнів. Життя таке, яке знає земля — не може бути тому й на Меркурію. Середню температуру слідуючої планети **Венери** обчислюють на + 65 ступнів, але вона буде (як то зазначує Арґеній) дещо низша, бо густі хмари, які є в атмосфері тої планети, абсорбують частину сонішних проміння. Арґеній оцінює температуру Венери на + 40 ступнів. Воно вказувалоби, що там можливе вже життя. Клімат Венери слід би прийняти як вогкий і горячий, подібний до того, який є на берегах Амазонки або Конґа. Ростинність була би незвичайно буйна й обильна. Бо на землі, котрої середня температура виносить + 16 ступнів, середня підзворотникова температура є низща як + 40 ступнів. Виключене є, щоби життя могло істнувати на місяци. Щоправда його температура має виносити около + 6.5 ступнів, але Арґеній вказує на те, що місяць обертається довкола оси дуже помало. І коли сторона його, освічена сонцем має + 106 ступнів, то сторона, яка є в тіни, не має більше як 0°. Місяць також не має майже зовсім атмосфери ані поволоки водяної пари.

Щодо Марса, котрий у питаннях про життя на инших планетах відграє велику ролю, то його температура виносить 17 ступнів понизше зера. В атмосфері Марса є мало водяної пари, лише плитке море й озера покривають його поверхню. Там є сухий пустинний клімат. Арґеній думає, що денні вагання температури ще більші, як у нас у пустинних околицях, де доходять і так до 30 степенів.

Арґеній каже: „Є можливе, що найвисша температура в літі, в полудне перевисшає на Марсі точку топління леду. Зате нічю мусить бути страшно зимно, яке може вбити й найвідпорнійшу істоту".

І так услівя для розвитку живих істот і в цьому разі не можна назвати корисними. **Лише там могло би бути життя на Марсі, де нема ночі, цебто набігунах, літом.** Тут, на думку Арґенія, могли би жити скромним життям непоказні ростини, які ростуть і в нас у стрефах вічного снігу. Такі сніжні ростини були би одинокими мешканцями Марса.

Ще менша є можливість істнування життя на инших планетах, котрі кружляють 5 до 30 разів дальше від сонця як земля. Для Юпітера, Сатурна, Урана й Нептуна обчислюють учені температуру на 150—220 ступнів низше зера. Можливе що ті планети є в линному стані.

Як бачимо уява письменників, котра хотіла би заселити всі небесні тіла живими істотами, не має досі наукового оправдання ані потвердження. Виїмку мусимо зробити лише для Венери, на котрій згідно з усякою правдоподібностю, цвіте підзворотникове життя.

Самособою все це торкається до нашої соняшної системи. Число сонішних систем у безмежности вселенної є дуже велике. Може десь около якогось иншого сонця кружляє планета, вкрита ковром зеленої ростинности, заселена сотками дивних для нас родів звірят...

АРКАДІЙ АВЕРЧЕНКО.

ШТУКА ІНТЕРВЮВАННЯ.

Щоби інтервенювати, треба конче мати слідуючі характеристичні прикмети: трохи безсоромности, трохи крутійства, трохи брехні. В приватному життї може інтервюнер бути самою чеснотою, чесним горожанином, **який любить правду, взірцевим батьком родини.** Ці три повище названі прикмети, які дрімають у глибині кождої великої душі, потребує він викликати лише підчас своєї праці. Бож знані є кати, які були чудовими людьми, але сповняючи свій обовязок, рубали голови наче капусту...

* * *

Тема інтерею: зовсім рівнодушне. Землетрус в Японії, парляментарний двобій, комуністичний переворот, убивство Матеоті. — все надається.

Предмет: тут то вже можна бути бути зовсім сім неперебірчивим. Міністр, славний письменник або вчений, балетниця...

Найважнійше, щоб інтервювера прийняли.

Часом воно зайве.

* * *

Повідоміть пана міністра, що я хотів би говорити з ним!

Яка ваша справа?

— представник часопису?

Секретар заніміє, як почуе таке. В уяві бачить він величезні кімнати „Ню Йорк Геральд-а", велинканські ротаційні машини „Таймс-а," — він не знає, що перед собою має представника „Подебрадського Псланця".

— Добрий день, пане міністер.

— Добрий день. Ви бажаєте?

(В записнику записується: „Міністер прийняв нас дуже ввічливо й випитувався передусім про ціль наших відвідин."

— Я хотів би знати, яка ваша думка про вбивство Матеоті.

— Що можна сказати про це? От собі звичайне вбивство.

— Як гарно ви це окрестили? (В записнику: „Ексцеленція висловив жаль, що в наших просвічених часах усе ще можуть приключитися такі безпримірні події.") Чи не вірите, що наслідком цього може ослабитися фашистівський уряд?

— Може а може ні... („Міністер підкреслив яскраве невиразне положення в Італії. Він є думки, що може прийти до великих заплутань. Але він також думає, що нема що надіятися потрясень, які моглиб бути фальшиними для краю." осуджують таку парламентарну боротьбу?

— Самособою, то свинство. (Міністер осудив якнайстрогійше [illegible] боротьбу нинішніх парляментаристів і підкреслив, що вони можуть потягнути за собою упадок парляментарних правил").

— Позвольте: Яка ваша думка про становище Мусоліні?

— Що йому може статися? Він жеж нікого не вбив!

— Правда! Я й не подумав про це... („Міністер думає, що положення Мусоліні як і передше непорушне, бо його заслуги для привернення Італії до ґрупи велико держав незаперечені, навіть зі становища льояльної опозиції.")

— Яка ваша думка про останні парляментарні випади Амендолі?

— Щож то за птиця?

— Ах, щось таке неважне... („Про кампанію провідника опозиції висловив міністер свій погляд, що непопулярність цього депутованого в ширших верствах населення внеможливить йому значно стaовище уряду").

— **Як думаете, чи в разі протесту** демократії Франції й Анґлії моглоби прийти до непорозумінь?

— Даруйте, я не пророк... („На це питання слідувала дипльоматична осмішка міністра, він чемно ппросив вибачення й сказав, що то таке поважне питання, що передчасне його обговорювання моглоб допровадити до заплутань, а вони в таку відповідальну хвилю небажані").

Міністер піднімається і каже значучо:

— Здається, дощ настав...

— Так.

— Коли так, то до побачення! („Після обговорювання політичного положення розмовляли ми ще про справи, які на жаль не є призначені для публичного відома й ми розійшлись щиро розпращавшись.")

Так робиться інтервю.

* * *

Буває, що сповіщений інтервюнер прикладає вухо до дірки від ключа міністерського кабінету й чує:

— Хто? Інтервюенр? До чорта! Відправте його...

Він згинається і пише у записнику: „На наш запит про повстання у Альбанії сказав міністер, що з причини державного інтересу не може виявити становища свого уряду..."

А ми читачі щодня розгортаємо ще вохке число часопису й кличемо горячково:

— Цікаво, що там нині пишуть...

Переклав М. Ценівський.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що, присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Винятoк творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".